

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора
Мозгальної Наталії Георгіївни на дисертаційне дослідження
Лі Хунмей «Формування готовності студентів факультетів мистецтв до
творчої музично-виконавської діяльності в умовах інтегрованого
навчання»**

**подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі
знань 01 – Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта
(Музичне мистецтво)**

1.Актуальність теми виконаної роботи

Радикальні зміни, що відбуваються в системі вищої мистецької освіти, передбачають посилення вимог до фахової підготовки студентів факультетів мистецтв для досягнення ефективних освітніх цілей. Це, за свідченням Лі Хунмей, вимагає оновлення змісту мистецького навчання шляхом «впровадження в музично-педагогічну та музично-виконавську практику інноваційних технологій на засадах міждисциплінарної інтеграції» (с.2), яка забезпечуватиме формування в майбутніх фахівців «готовності до творчої праці як процесу безперервного професійного й особистісного саморозвитку».

Актуальність і своєчасність дисертаційного дослідження Лі Хунмей проглядається на декількох рівнях: суспільному (підготовка студентів факультетів мистецтв має особливе стратегічне значення в умовах культурного відродження нації), освітньому (інтегроване навчання є запорукою якісної реалізації освітніх стандартів) та особистісному (готовність до творчо-виконавської діяльності як процес безперервного професійного й особистісного саморозвитку).

Актуальність дослідження посилюється також необхідністю вирішення наступних суперечностей, що склалися між: зростаючими вимогами суспільства до творчої, креативної особистості вчителя музичного мистецтва та недостатнім рівнем сформованості готовності студентів-музикантів до творчої музично-виконавської діяльності у процесі їхньої фахової підготовки; потребою оновлення змісту вищої мистецької освіти відповідно до сучасних інноваційних підходів, мультимедійних технологій, інтеграційних процесів та традиційними формами та методами викладання, які переважно орієнтовані на відтворення, а не на творчу інтерпретацію музичних творів; потребою у формуванні в студентів факультетів мистецтв інтегрованої системи музично-теоретичних, психолого-педагогічних, музично-виконавських знань та фрагментарністю засвоєння цих компонентів у змісті сучасних програм; необхідністю розвитку у студентів факультетів мистецтв індивідуального творчого стилю музично-виконавської діяльності та відсутністю цілеспрямованої методичної системи, що забезпечує поетапне формування цієї готовності у процесі музичного навчання у закладах вищої мистецької освіти.

Таким чином, формування готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності в умовах інтегрованого навчання є своєчасною й значущою проблемою, яка має важливе теоретичне і практичне значення для удосконалення фахової підготовки студентів факультетів мистецтв.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Актуальність дослідження підтверджується також тим, що Робота виконана відповідно до плану наукових досліджень кафедри теорії музики та естрадного мистецтва факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Українського державного університету імені Михайла Драгоманова й складає частину наукового напрямку «Вдосконалення музично-естетичного навчання учнівської молоді у різних ланках мистецької освіти». Тему дисертації затверджено Вченою Радою УДУ імені Михайла Драгоманова (протокол № 3 від 24 жовтня 2024 р.).

3. Наукова новизна отриманих результатів

У процесі наукового пошуку автором було вперше здійснено цілісний науковий аналіз проблеми формування готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності на засадах визначених наукових підходів (інтегративного, аксіологічного, креативного та праксеологічного) та принципів (ціннісної спрямованості музично-виконавської підготовки, міждисциплінарності, діалогічної взаємодії та рефлексивності); визначено компонентну структуру, критерії та показники сформованості даного особистісного утворення, а також надано характеристику високому, середньому та низькому рівням його сформованості; запропоновано авторську поетапну методику формування готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності в умовах інтегрованого навчання;

Окрім того автором було уточнено сутність поняття «готовність студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності» як складного особистісного утворення, що включає комплекс знань та спеціальних умінь (музично-теоретичних, музично-виконавських, художньо-інтерпретаційних), творчо-особистісних якостей (емоційність, емпатійність, креативність, комунікативність, рефлексивність) та досвіду їх використання в практичній музично-виконавській діяльності через інтеграцію мистецьких знань, яка відображає поліфонічний художній образ світу музичного мистецтва; удосконалено наукові уявлення щодо сутності поняття «готовності студентів до творчої музично-виконавської діяльності» у змісті музично-виконавської підготовки студентів факультетів мистецтв.

Завдяки дослідженню подальшого розвитку набули форми, методи і засоби формування готовності студентів до творчої музично-виконавської діяльності в умовах інтегрованого навчання.

4. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що розроблені матеріали можуть бути використані для оновлення робочих навчальних програм та спецкурсів із фахових дисциплін, зокрема: «Основний музичний інструмент» (фортепіано), «Концертмейстерський клас», «Аналіз музичних творів», «Теорія та методика музичного навчання», «Теорія музичної освіти», «Педагогіка мистецтва», «Психологія музичної діяльності», «Вокальний ансамбль», «Мультимедійний практикум», а також можуть бути використані в процесі педагогічної (виробничої) практики, при укладанні навчально-методичних посібників і методичних рекомендацій для студентів факультетів мистецтв університетів з метою удосконалення їх музично-виконавської підготовки як методологічного базису освітнього процесу в системі мистецької освіти всіх рівнів.

5. Оцінка змісту дисертації та її завершеність

Структура дисертації Лі Хунмей зумовлена логікою наукового пошуку і містить анотацію українською та англійською мовами, вступ, три розділи, висновки до кожного з них, загальні висновки, список використаних джерел і додатки. Кожний із розділів дисертаційного дослідження є певним внеском у розкриття проблеми формування готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності в умовах інтегрованого навчання.

У першому розділі «Теоретико-методологічні основи формування готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності в умовах інтегрованого навчання» на основі опрацювання значного масиву педагогічних джерел автором прослідковано генезу становлення поняття «готовність» та похідних від до нього понять «професійна готовність», «готовність до праці», «готовність до професійної (педагогічної) діяльності» у філософському та психолого-педагогічному дискурсі (с.25-32).

Варто відзначити, що автором визначено ключові об'єднуючі риси цього складного поняття: цілісність та інтегративна складова, сукупність знань, умінь, навичок, особистісних якостей, психологічна установка на здійснення певного виду діяльності, позитивна мотивація та потреба в педагогічній діяльності, результат професійної підготовки вчителя у закладах вищої освіти, здатність педагога до ефективного проектування й звершення педагогічної діяльності, його готовність до управління цілісним педагогічним процесом та ін.. Це дало можливість автору дати власне визначення поняття «готовність студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності».

Підтримуємо позицію дисертанта, щодо сутності музично-виконавської діяльності, що є різновидом творчої діяльності виконавця та педагога-музиканта, в якій органічно поєднується виконавська (технічна) майстерність музиканта та художньо-творча інтерпретаційна процесуальність, спрямована на донесення виконавцем авторського задуму слухачеві/глядачеві. Узагальнені характерні ознаки та функції музично-виконавської діяльності вчителя музичного мистецтва відображено в таблиці 1.1.на сторінці 40. Визначено основні функції музично-виконавської діяльності: культурно-

естетична, творчо-інтерпретаційна, художньо-комунікативна, технічно-виконавська, аналітико-рефлексивна, артистично-виконавська, музично-просвітницька та навчально-виховна.

Заслуговує на схвалення детально розглянутий зміст та характеристика кожного компонента в структурі готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності, візуально представлений в порівняльній таблиці 1.2. на сторінці 55-56.

У другому розділі «Організаційно-методичні засади формування готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності в умовах інтегрованого навчання» в контексті проблеми дослідження розглянуто основні теорії креативності (таблиця 2.1.1., с.97-98), розглянуто методологічне забезпечення процесу формування готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності, зокрема наукові підходи (інтегративний, аксіологічний, креативний та праксеологічний), принципи (ціннісної спрямованості музично-виконавської підготовки, міждисциплінарності, діалогічної взаємодії студента і викладача, рефлексивності), які між собою щільно взаємодіють й відіграють провідну роль у побудові організаційно-методичної моделі формування досліджуваного феномена.

Автором було доведено, що успішність формування готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності забезпечується такими педагогічними умовами: активізація здатності студентів до творчої діалогічної взаємодії у процесі ціннісного осмислення музично-виконавської діяльності; оволодіння студентами інтегрованою системою мистецьких знань із застосуванням мультимедійних засобів навчання; створення сприятливого музично-творчого середовища для саморозвитку особистості та її самоактуалізації в музично-виконавській творчості

Визначені у першому розділі компоненти готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності реалізуються за допомогою обґрунтованої системи критеріїв, до кожного з яких, для ефективності процесу діагностики, відповідно підібрані показники (с.125, табл. 2.3.1.).

Реалізацію авторського задуму логічно презентовано у процесі впровадження організаційно-методичної моделі формування готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності представленої на сторінці 128 (табл. 2.3.2.).

У третьому розділі «Дослідно-експериментальна робота з формування готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності» з урахуванням загальновизнаних вимог до проведення педагогічного експерименту проведено діагностування стану сформованості готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності в умовах інтегрованого навчання і виявлено переважання низького рівня.

Було доведено, що вирішення виявленої проблеми вимагає створення відповідної методики формування готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності в умовах інтегрованого навчання. Упровадження зазначеної методики здійснювалося на формувальному етапі експерименту впродовж трьох взаємообумовлених етапів: мотиваційно-спонукального, аналітично-оцінного та креативно-процесуального. Слід відзначити, що дана методика дала змогу відстежити процес формування готовності до творчої музично-виконавської діяльності в динаміці.

Аналіз результативності контрольних зрізів за критерієм χ^2 Пірсона став підставою для висновку про ефективність впровадженої методики формування готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності в умовах інтегрованого навчання.

6. Повнота викладання результатів в опублікованих працях

Результати представленої дисертаційної роботи висвітлено в 5 одноосібних наукових публікаціях – 3 статті опубліковано у фахових наукових виданнях України з педагогіки категорії «Б», 2 – праці апробаційного характеру.

Основні положення та результати дослідження апробовано у формі виступів і доповідей на 5 Міжнародних науково-практичних конференціях, а також на засіданнях теорії музики та естрадного співу факультету мистецтв імені А.Авдієвського, щорічних звітних науково-практичних конференціях професорсько-викладацького складу, аспірантів і докторантів Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

7. Дискусійні зауваження та пропозиції до змісту дисертації

Поряд з позитивними аспектами наукової праці, представленої для рецензування, відзначимо дискусійні положення, а також висловимо окремі побажання та рекомендації.

1. У першому розділі дослідження дисертантка, характеризуючи сутність та зміст музично-виконавської діяльності, виокремлює такі її основні функції (с. 39) як: культурно-естетичну, творчо-інтерпретаційну, художньо-комунікативну, технічно-виконавську, аналітико-рефлексивну, артистично-виконавську та музично-просвітницьку. На наш погляд, бажано було б конкретизувати, яким чином зазначені функції корелюються зі структурою готовності вчителя музичного мистецтва до музично-виконавської діяльності.

2. Методологічним забезпеченням процесу формування досліджуваного феномена виступає комплекс визначених дисертанткою наукових підходів: інтегративний, аксіологічний, креативний та праксеологічний. На нашу думку, доречно було б застосувати також культурологічний підхід, який забезпечив би готовність вчителя музичного мистецтва не лише якісно виконувати музику, а й інтерпретувати її в художньо-естетичному контексті як текст культури.

3. У третьому розділі дослідження, який присвячений дослідно-експериментальній роботі, зазначено, що наскрізною формою інтеграції музично-виконавських дисциплін стала робота студентів в «Студії світла, звуку та акторської майстерності», яка функціонує на факультеті мистецтв імені Анатолія Авдієвського УДУ імені Михайла Драгоманова. Потребує додаткового уточнення: на яких етапах педагогічного експерименту робота в зазначеній студії виявилася найбільш вдалою?

4. На контрольному етапі експерименту перевірка сформованості творчо-продуктивного компонента проводилася під час виконання студентами творчих завдань за допомогою проєктивних та креативних методів. Бажано було б конкретизувати, які саме з цих методів виявилися найбільш ефективними.

5. На наш погляд робота дещо переобтяжена таблицями та рисунками, які доцільно було б розмістити в додатках.

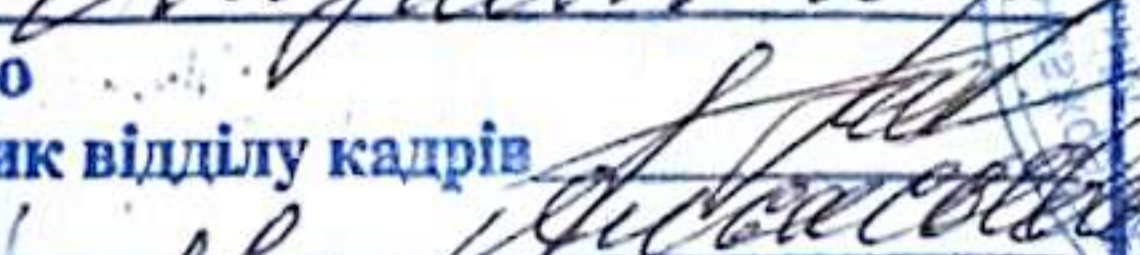
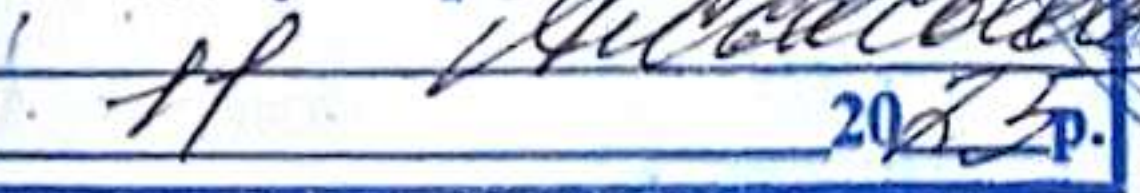
8. Висновки

Проведений аналіз дисертаційної роботи Лі Хунмей «Формування готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності в умовах інтегрованого навчання», анотації та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що вона є цілісним, самостійним, завершеним дослідженням, яке за своїм науково-теоретичним рівнем, новизною у постановці та вирішенні досліджуваної проблеми, аргументованістю теоретичних положень, висновків та практичним значенням відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, пп. 6, 7, 8; Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор – Лі Хунмей заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Офіційний опонент
доктор педагогічних наук, професор,
в.о. завідувачки кафедри музичного та
перформативного мистецтва

Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Н.Г. Мозгальова

Зразок підпису	
Засвідчую	
Начальник відділу кадрів	
" 16 " 11	2023 р.

